

Hogy a rajj el ne mehessen.

Karátson éjjel hálj az övedben mikor a méhét kiereszted, az
övön ereszd ki, mikor rajzik, ha az raj el akarna meni köss tsonót
az övön vesd fel a rajj köziben, el nem mehet a rajj.

Finis.

Iráni én Nes Tütő István Pusztá Radoczon Böjt elő havának 16-ik
napján 1801-dik Esztendőben.

Hazai folyóiratok repertoriuma.

Az én Ujságom. 1890. 47. sz. Herrmann Antal. Mért nem tudnak
a fák járni. Erdélyi cigány mese.

Egyetértés. 1890. 191. sz. Romanecz Mihály. Hunyadi János a
szerb népköltészetben.

Kalotaszeg, 1890. 14. sz. Móricz Iduska. Vistai népdalok (7—11.)
6 sz. (12—15.) 17. sz. Czuczsa János kalotaszegi nyelvjárás 16. 17. sz.
Zilahi György, kalotaszegi népdalok (18—29.) 17. sz.

Kelet, 1890. 50. sz. Dr. Novák Endre. Egy új tanrendszerü
intézet. (Bába babonákról) 51. sz. Herrmann Antal levele a szülész
körülí babonák gyűjtése érdekében.

Magyar Nyelvőr. 1890. XII. füzet. Katona Lajos, Sziometria
(vége.) Zolnai Gyula, Mátyus föld nyelvjárása, Paksi szólásmódot.
Gömöri párbeszédok. Szathmár-Néméti gyermekjáték. Veszprémi, zalai,
nagybányai tájszók.

Magyarországi Ethnographusok életrajza. 1. Lehotkai Lehoczky
Tivadar turóczi megyei családból született 1830. okt. 5-én. Tanulmányait
Rózsahegyén, Rózsanyáron s a kassai jogakadémiában végezte. 1856
és 1860-ban bírói, 1861 és 63-ban ügyvédi vizsgálatot tett. 1858-ban
a helytartótanács felhívására megírta a munkácsi gör. kath. püspökség
leírását, 1863-ban mint beregmezei főszolgabíró sokat foglalkozott a
munkácsvidéki rutén néppel, később a tótok közt gyűjtött. A néprajzon
kívül ősrégészettel és történelemmel foglalkozott, értékes régiség érem
és könyvgyűjteményt szerzett. Az 1876-iki budapesti nemzetközi régé-
szeti és embertani congresszuson ki volt állítva. Beregmezei régészeti
gyűjteményjének egy része. Lehoczky tanulva beutazta Európa nagyobb
részét; Munkácson lakik, s a munkácsi uradalom főügyésze; a törté-
nelmi társaság igazgató választmányt tagja, a műemlékek orszá-

gos bizottságának kültagja s a Magyarországi Népzajzi Társaság rutén szakosztályának egyik előadója. (Életrajzát kiadta Erdélyi János a „Magyar-orosz népdalok“-kal 1864; Abafi Lajos „Figyelő“-ben; a legújabbban Koródy Sándor az általa szerkesztett Beregszász megyei Naptárban, S. jól sikerült arczképével.)

Veszprémi független Hirlap. 1890. 48. sz. Hermann Antal. Az Náczi sógorom. (Heltai Nándor színigazgató, Herrmannak útítársa 1889-ban az erdélyi cigányok népdallamait gyűjtő tanulmányútjában. Ez útról szól e tárczaczkikk, a melyet a „V. é. h.“ Vidéki lapjaink módjára értelemzavaró sajtóhibákkal közölt s aztán szintén sok vidéki lapnál divatozó előzékenységgel rá sem hederített a szerzőnek a hibák helyre igazítását kérő levelére. Ezért nem érdemes nekünk némely vidéki lap számára jelentősebb czikket írni.)

Ethnographia, 1891.

Turisztika és Ethnographia. *)

Herrmann Antaltól.

A föld mindenekelőtt mint az emberek lakóhelye érdekel minket. Ez a föld annyiban a mi drága hazánk, a mennyiben a mi nemzetünk él rajta. Minden helynek leglényegesebb tárgya az ember. A turisztika ne tekintse az embert csak a tájkép staffage-ának, lássa meg a vidéken a népet, és ezt első sorban.

Mily tanulságos annak a vizsgálása, hogy a föld, a vidék hogyan alakítja át és meg a maga lakósságát s hogy néhol némi vonásokban az embernek hogyan sikerült a természetet megegyeztetni a maga életmódjával és szükségleteivel. Igaz, hogy a geologia adja meg a táj alakulatát, a flóra és fauna ad életet neki, de a mi a tájat emberileg közel hozza szívünkhöz; s a mi a haza vidékeit előttünk különösen kedvessé teszi, az maga az ember, a maga sajátságaival, mint a vidék nemtője, az a hon tájain a mi honfitársunk. A turista nem misanthrop, nem azért menekül a szabad természetbe, hogy szabaduljon az embertől! És milyen sajátságos, milyen érdekes a természet ölen élő ember!

*) Szerzőnek a „Magyarorsz. Népr. Társ.“ novemb. 29-iki ülésén az „Erdély-részi Kárpát-Egyesület“-ről előterjesztett értekezéséből. Az alapszabály-javaslatot készítő bizottsága decz. 3-án tartott ülésén figyelembe veendőnek ítélte H. A. javaslatát, s így kiátás van arra, hogy a társaságunkban megpendített eszme megvalósul egy igen fontos téren, a miből igen nagy haszna volna a hazai néprajznak. Szerk.

Milyen fölfrissítő a vele való érintkezés, ha tudunk vele bánni! A turista kirándulásoknak legérdekesebb, legtanulságosabb része a vidék népének szemlélése, néprajzi eredetiségének, sajátságainak vizsgálása. A nép emberével való foglalkozás a pihenő állomások fűszere lehet.

S mily előnyös a turistára nézve, ha foglalkozik a néppel és tud vele bánni. Könnyebben és megbízhatóbb kalauzt talál, a nép figyelemzeti a vidéknek Baedeker nem látta lokális szépségeire és különöségeire. S mikor a turistában felébred az ember, könnyebben és jobb szívvel kap eledelt és szállást, ha ismeri a nép nyelvét, felfogását, szokásait és tájékozottságán alapuló kellő érdeklődést tud mutatni ügyei iránt.

És mennyi alkalom kínálkozik a turistának néprajzi észleletekre? A kalauzok rendszeren már maguk is ethnographiai specialitások, néha valóságos kabinetdarabok szoktak lenni. Ők ismerik mindenk fölött a vidék összes mondáit, többnyire jó mesemondók és danofók. Útközben, könnyű úton, pihenéskor szívesen mesélnek és dalolnak. És ismerik az egész vidék népének szokásait és a népelet minden zegét-zugát. S ha érdeklődést vesznek észre az ilyenek iránt, maguk is jobban utána járnak s valóságos depotjává lesznek a nép összes hagyományainak.

S a turisták rendszeren alkalmas emberek arra, hogy ethnographiai anyagot, népipari tárgyakat stb. gyűjtsenek. Egy részök jó módu, egy kis költségtől nem kell visszariadni. Van köztük sok amateur-photograph, jó rajzoló, zeneértő ember és stenograph. Mind igen becses tulajdonságok a népelet jelenségeinek, a népelek nyilvánulásainak megörögzítésére.

A turista tehát, midőn magának is új élvezetet, tanulságos szórakozást és kedves lokális emlékeket szerez, igen hasznos dolgozó társa lehet a népvizsgálónak.

Ezen szempontokból igen kívánatos volna, ha a turista egyesületek a népre és néprajzra több gondot fordítanának. És ép ezen szempontokból igen nyomatékosan ajánlom az Erdélyrészi Kárpát-Egyesületnek:

Vegye fel programjába „az országrésznek turisztikai szempontból való ismertetése” mellé „az országrész népeinek ethnographiai ismertetését is.”